

NEMATERIALIOJO TURTO APSKAITOS TVARKOS APRAŠAS

PIRMINIS NEMATERIALIOJO TURTO PRIPAŽINIMAS

Nematerialusis turtas pripažįstamas ir registruojamas apskaitoje, jei jis atitinka nematerialiojo turto apibrėžimą ir visus nematerialiojo turto pripažinimo kriterijus, pateiktus 13-ajame VSAFAS „Nematerialusis turtas“.

NEMATERIALIOJO TURTO REGISTRŲ DUOMENYS

1. Pirminio pripažinimo metu (įsigijus, nemokamai gavus ir pan.) kai turtas atitinka nematerialiojo turto pripažinimo kriterijus, buhalterinėje apskaitoje registruojamas įsigijimo ar pasigaminimo savikaina (toliau – įsigijimo savikaina).
2. Duomenys apie nematerialųjį turtą įrašomi į nematerialiojo turto kortelę, suteikiant nematerialiojo turto vienetui inventoriaus numerį.
3. Nematerialiojo turto duomenų kortelėje turi būti kaupiami šie duomenys:
 - viešojo sektoriaus subjekto pavadinimas ir adresas,
 - turto įsigijimo data;
 - inventoriaus numeris;
 - turto pavadinimas;
 - nematerialiojo turto grupė;
 - įsigijimo dokumento numeris,
 - įsigijimo būdas (pirktas, sukurtas, nemokamai gautas, įsigytas pagal finansinės nuomos (lizingo) sutartį ir kt.);
 - įsigijimo savikaina;
 - jeigu yra, licencijos numeris;
 - nematerialiojo turto perleidimo ar nurašymo pagrindas, data ir priežastis;
4. Nematerialiojo turto kortelėje ar kituose apskaitos registruose rekomenduojama kaupti šiuos ir kitus papildomus duomenis apie nematerialųjį turtą:
 - eksploatavimo vieta;
 - įsigijimo savikainos padidėjimas dėl esminio nematerialiojo turto pagerinimo;
 - esminio pagerinimo data,
 - gamintojas;
 - tiekėjas (davėjas);
 - numatomas naudingo tarnavimo laikas;
 - metai, kuriais paskutinį kartą bus apskaičiuota amortizacija;
 - sukaupta amortizacijos suma;
 - naudojimo veikloje pradžios data ir turto perdavimo naudoti veikloje akto numeris (jeigu turi būti);
 - materialiai atsakingas (atsakingas) asmuo;
 - galiojimo laikas;
 - nematerialiojo turto būklė;
 - nematerialiojo turto aprašas.
 - Disponavimo nematerialiuoju turtu būdas:
 - valdomas, naudojamas ir disponuojamas patikėjimo teise;
 - išnuomotas;
 - atiduotas panaudai;

- atiduotas pasaugai;
 - naudojamas jungtinėje (partnerystės) veikloje;
 - naudojamas pagal nuomos sutartį;
5. Nematerialiojo turto vienetai suteiktas inventoriaus numeris negali būti keičiamas per visą nematerialiojo turto buvimo Centre laiką. Inventoriaus numerį galima pakeisti tik tais atvejais, kai nustatoma, kad nematerialusis turtas buvo klaidingai sunumeruotas.
 6. Nuomojamą (gautą pagal panaudos sutartis) turtą nuomininkas (panaudos gavėjas) traukia į nebalansines nulinės klasės sąskaitas pagal nuomotojo (panaudos davėjo) jam priskirtus inventoriaus numerius.
 7. Demonstracinės programinės įrangos versijos nematerialiuoju turtu nepripažįstamos ir apskaitoje neregistruojamos.
 8. Registruojant apskaitoje nematerialųjį turtą ir visas su juo susijusias ūkinius įvykius ir ūkines operacijas, nurodomi pasirinkti detalizuojantys požymiai arba sąskaitų plano sąskaitos:
 - valstybės funkcija;
 - programa, kuriai vykdyti įsigytas nematerialusis turtas;
 - lėšų, iš kurių įsigytas (sukurtas) nematerialusis turtas, šaltinis;
 - valstybės ir savivaldybių biudžetų išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnį;
 - kitas viešojo sektoriaus subjektas, jei jis įsigyja nematerialųjį turtą ar šis turtas jam perleidžiamas (konsolidavimo požymis).
 9. Jei Centras įsigyja keletą vienodų nematerialiojo turto vienetų, visi šie vienodi nematerialiojo turto vienetai registruojami apskaitoje kaip atskiri turto vienetai ir kiekvienam nematerialiojo turto vienetai sukuriama atskira nematerialiojo turto duomenų kortelė.

NEMATERIALIOJO TURTO ĮSIGIJIMO SAVIKAINA

10. Nematerialiojo turto įsigijimo savikainą sudaro pirkimo kaina, įskaitant importo ir kitus negražintinus mokesčius, atėmus prekybos nuolaidas. Visos išlaidos, tiesiogiai priskirtinos prie nematerialiojo turto įsigijimo išlaidų ir susijusios su nematerialiojo turto paruošimu naudoti (testavimo, adaptavimo ir pan. išlaidos), taip pat yra įtraukiamos į jo įsigijimo savikainą, jeigu jos reikšmingos.
11. Į ilgalaikio nematerialiojo turto įsigijimo savikainą neįtraukiamos, o nurašomos į sąnaudas tą ataskaitinį laikotarpį, kai jos padarytos:
12. išlaidos, padaromos nuo tada, kai turtas tampa tokios būklės, kad galima pradėti jį naudoti, išskyrus esminio turto pagerinimo išlaidas;
13. išlaidos, kurios nėra būtinos norint paruošti turtą numatomam naudojimui;
14. išlaidos, padarytos turto naudojimo pradžioje, prieš jam pasiekiant planuotą pajėgumą;
15. viešųjų pirkimų organizavimo išlaidos;
16. palūkanos ir kitos skolinimosi išlaidos, tokios kaip paskolos sutarties administravimo mokestis ir pan.
17. Išlaidos, padarytos kuriant nematerialųjį turtą, kaupiamos nebaigtų nematerialiojo turto kūrimo ir vystymo projektų įsigijimo savikainos sąskaitose pagal atskirus projektus.
18. Sukūrus nematerialųjį turtą, pagal atliktų darbų aktą užpajamuojamas nematerialusis turtas, perkeltas sumas iš nebaigtų nematerialiojo turto kūrimo ir vystymo projektų sąskaitos į atitinkamą nematerialiojo turto įsigijimo savikainos sąskaitą (1 priedas, **Klaida! Nerastas nuorodos šaltinis.** operacija).
19. Turto, kuris įsigyjamasis išsimokėtinai per ilgesnį nei 12 mėnesių laikotarpį ir sutartyje nurodytos palūkanos reikšmingai skiriasi nuo rinkos palūkanų normos arba palūkanos nėra nurodytos, įsigijimo savikaina apskaičiuojama diskontuojant visą sutartyje nurodytą sumą iki dabartinės vertės, taikant apskaičiuotų palūkanų ar kitą pagrįstą palūkanų normą sutarties sudarymo metu. Mokėtinos sumos dabartinės vertės ir sutartyje nurodytos už turtą mokėtinos sumos skirtumas jo apskaičiavimo metu į nematerialiojo turto įsigijimo savikainą netraukiamas, o pripažįstamas palūkanų sąnaudomis per sutartyje nustatytą išsimokėjimo laikotarpį. Turto įsigijimo savikaina lygi mokėtinos sumos (finansinio įsipareigojimo) amortizuotai savikainai.

NEMATERIALIOJO TURTO REGISTRAVIMAS

20. Nematerialusis turtas ir visos su juo susijusios operacijos registruojamos 1 klasės 11XXXXX „Nematerialusis turtas“ sąskaitose.
21. Nematerialusis turtas registruojamas ir apskaita tvarkoma pagal turto vienetus.
22. Nematerialusis turtas, įsigytas už užsienio valiutą, apskaitoje registruojamas euras, pagal euro ir užsienio valiutos santykį, galiojantį turto įsigijimo dieną, apskaičiuotą Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo nustatyta tvarka ir vadovaujantis 21-uju VSAFAS „Sandoriai užsienio valiuta“.
23. Centras, pridėtinės vertės mokesčio mokėtojas, apmokestinamai veiklai vykdyti įsigytą nematerialųjį turtą įtraukia į apskaitą be pridėtinės vertės mokesčio, o pridėtinės vertės mokeskis įtraukiamas į atskaitą.
24. Nemokamai (neatlygintinai) gautas nematerialusis turtas registruojamas apskaitoje pagal turto perdavimo ir priėmimo aktą :
25. iš ne viešojo sektoriaus subjekto gautas nematerialusis turtas –turto tikrąja verte pagal įsigijimo dienos būklę. Jei tikrosios vertės patikimai nustatyti negalima, toks turtas, registruojamas simboline vieno euro verte. Kartu ta pačia verte registruojamos gautos finansavimo sumos iš kitų finansavimo šaltinių.
26. iš kito viešojo sektoriaus subjekto gautas nematerialusis turtas – nematerialiojo turto vieneto įsigijimo savikaina, šio turto sukauptos amortizacijos ir nuvertėjimo (jei jis yra) sumos pagal nematerialiojo turto perdavimo dienos būklę. Kartu registruojamos gautos finansavimo sumos, lygios nematerialiojo turto balansinei vertei, pagal perdavimo ir priėmimo akte nurodytą finansavimo šaltinį, iš kurio lėšų nematerialųjį turtą perdavęs viešojo sektoriaus subjektas jį įsigijo, jeigu nematerialusis turtas buvo įsigytas iš finansavimo sumų.
27. nematerialusis turtas įsigytas už simbolinį mokestį apskaitoje registruojamas turto tikrąja verte, jei tikrąją vertę galima patikimai nustatyti. Tuo pačiu metu registruojamos iš kitų šaltinių gautos finansavimo sumos verte, lygia nematerialiojo turto tikrosios vertės ir simbolinio atlygio skirtumui. Jei tikrosios vertės negalima patikimai nustatyti, nematerialusis turtas registruojamas simbolinio atlygio verte.
28. Centras, gaunantis turtą iš kito viešojo sektoriaus subjekto neatlygintinai, apskaitoje turi jį registruoti toje pačioje turto grupėje, kurioje šis turtas buvo registruotas turtą perdavusio subjekto buhalterinėje apskaitoje, ir tik po to, jei reikia, pergrupuoti.
29. Nematerialusis turtas, įsigytas pagal veiklos nuomos sutartis, atitinkančias 19-ajame VSAFAS „Nuoma, finansinės nuoma (lizingas) ir kitos perdavimo sutartys“ nustatytus finansinės nuomos (lizingo) kriterijus, Centro apskaitoje registruojama kaip nustatyta ilgalaikių ir trumpalaikių įsipareigojimų apskaitos tvarkos apraše.
30. Išsinuomotas ir gautas pagal panaudos sutartis nematerialusis turtas registruojamas Centro nebalansinėse sąskaitose nurodant kiekvieno nematerialiojo turto vieneto nuomotoją ar panaudos davėją.
31. Programinė įranga ar kitas nematerialusis turtas, kurio naudojimo pradžią galima aiškiai nustatyti, perduodami naudoti veikloje pagal ilgalaikio turto perdavimo naudoti veikloje aktą . Kai nematerialiojo turto naudojimo pradžios aiškiai nustatyti negalima, nematerialiojo turto vienetų perduoti naudoti veikloje nereikia, kadangi turtas pradedamas naudoti veikloje nematerialiojo turto įsigijimo ar sukūrimo dieną.
32. Pradedant nematerialųjį turtą naudoti veikloje, parengiamas ilgalaikio turto perdavimo naudoti veikloje 2 egzemplioriais aktas (3 priedas). Su nematerialiojo turto amortizacijos skaičiavimu susiję duomenys įrašomi nematerialiojo turto vieneto duomenų kortelėje.
33. Išankstiniai mokėjimai už nematerialųjį turtą registruojami 117XXXXX „Išankstiniai mokėjimai už nematerialųjį turtą“ sąskaitoje. Gavus nematerialųjį turtą, išankstinių apmokėjimų suma perkeliama į atitinkamos nematerialiojo turto grupės įsigijimo savikainos registravimo sąskaitą. 13-ojo VSAFAS „Nematerialusis turtas“ 1 priede „Nematerialiojo turto balansinės vertės pasikeitimas per ataskaitinį laikotarpį“ ši suma rodoma eilutėje „Pergrupavimai“.

NEMATERIALIOJO TURTO PRIEŽIŪRA IR ESMINIS PAGERINIMAS

34. Visos išlaidos, susijusios su nematerialiojo turto priežiūra, *pavyzdžiui, išlaidos už programinės įrangos diegimo atliekamų programinės įrangos priežiūros darbus*, jeigu jos nepriskiriamos prie nematerialiojo turto įsigijimo savikainos, priskiriamos prie to ataskaitinio laikotarpio, kuriuo jos buvo padarytos, sąnaudų.
35. Esminiu nematerialiojo turto pagerinimu laikomas esminis programinės įrangos patobulinimas, kuris neapima eilinių trūkumų taisymo, vienetinių programinės įrangos funkcinio suderinamumo pagerinimų. Esminiu pagerinimu gali būti laikoma naujo modulinio naudojamoje programinėje įrangoje įdiegimas, naujos programinės įrangos versijos sukūrimas ir įdiegimas, jei nauja versija įdiegiama vietoj naudojamos versijos ir pan.
36. Jei atliekami nematerialiojo turto esminio pagerinimo darbai, *pavyzdžiui, įdiegtas naujas apskaitos programos modulis*, darbų vertė didinama nematerialiojo turto įsigijimo savikaina.
37. Jei pasibaigus licencijos galiojimo laikui, įsigyjama nauja licencija, tuomet registruojamas naujas nematerialiojo turto vienetas.

NEMATERIALIOJO TURTO AMORTIZACIJA

38. Nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas gali būti ribotas ir neribotas. Nematerialiojo turto, turinčio neribotą tarnavimo laiką, amortizacija neskaičiuojama.
39. Neriboto naudingo tarnavimo laiko turto pavyzdžiai gali būti: *plėtros darbai, literatūros, mokslo ir meno kūriniai*.
40. Prie kitų nematerialiojo turto grupių priskiriamas nematerialusis turtas gali turėti ribotą ir neribotą naudingo tarnavimo laiką, atsižvelgiant į nematerialiojo turto vieneto ypatybes.
41. Naudojamo pagal nuomos ar panaudos sutartį nematerialiojo turto amortizacija neskaičiuojama ir apskaitoje neregistruojama.
42. Programinės įrangos ir kito nematerialiojo turto, kurio naudojimo pradžią galima tiksliai nustatyti, amortizacija pradeda skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos, kai vienetas perduodamas naudoti veikloje. Tuo atveju, kai nematerialiojo turto naudojimo pradžios negalima tiksliai nustatyti, nematerialiojo turto amortizacija pradeda skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos, užregistravus turtą apskaitoje.
43. Nematerialiojo turto amortizacija nebeskaičiuojama nuo kito mėnesio 1 dienos, kai:
 44. nematerialusis turtas nurašomas;
 45. nematerialusis turtas perleidžiamas ar kitaip perduodamas, nurašant jį iš balansinių sąskaitų;
 46. nematerialusis turtas nustoja būti naudojamas;
 47. visa naudojamo nematerialiojo turto vertė (atėmus likvidacinę vertę, jei ji nelygi nuliui) perkeliama į sąnaudų sąskaitas.
48. Nenaudojamo nematerialiojo turto amortizacija neskaičiuojama. Nenaudojamu nematerialiuoju turtu laikomas pripažintas nereikalingu, netinkamu (negalimu) naudoti ir vykdant atitinkamas programas perduotinas valdyti, naudoti ir disponuoti kitoms VSS arba kitiems subjektams.
49. Nematerialiojo turto amortizacija skaičiuojama remiantis Vyriausybės nustatytais nematerialiojo turto nusidėvėjimo (amortizacijos) minimaliais ir maksimaliais ekonominiais normatyvais. Konkrečius nematerialiojo turto grupių amortizacijos normatyvus ir likvidacines vertes tvirtina Centro vadovas, prieš tai normatyvus, jeigu reikia, suderinęs su *kontroliuojančiuoju subjektu*.
50. Nematerialiojo turto likvidacinė vertė paprastai lygi nuliui. Retais atvejais, jei VSS numato nematerialųjį turtą perleisti jo naudingo tarnavimo laikotarpio pabaigoje, nematerialiojo turto likvidacinė vertė neturi būti lygi nuliui.
51. Nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas ir likvidacinė vertė peržiūrimi kiekvienų finansinių metų pabaigoje ir gali būti tikslinami gavus papildomos informacijos. Nematerialiojo turto likutinė vertė, pradėdant nuo laikotarpio, kurį buvo patikslintas naudingo tarnavimo laikas arba likvidacinė vertė, turi būti amortizuota per likusį (patikslintą) nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laiką.

52. Centro vadovo įsakymu sudaryta komisija ar jo įgalioti asmenys tikrina nevisiškai amortizuoto ir nenaudojamo Centro veikloje nematerialiojo turto, taip pat didelės likutinės vertės nematerialiojo turto, kurio naudingo tarnavimo laikas greitai baigsis, arba kitokio nematerialiojo turto, jei taip nustatyta Centro vadovo įsakyme, būklę ir teikia savo pasiūlymus dėl tolesnio nematerialiojo turto naudojimo.
53. Nematerialiojo turto amortizacija registruojama apskaitoje kiekvieną mėnesį pagal nematerialiojo turto amortizacijos apskaičiavimo žiniaraštį . Registruojant apskaitoje amortizacijos sumą, pajamomis pripažįstama amortizacijai proporcinga finansavimo sumų, gautų tam tikram nematerialiojo turto vienetai įsigyti, dalis, jeigu turtas įsigytas iš finansavimo sumų.
54. Nematerialiojo turto amortizacija negali viršyti nematerialiojo turto įsigijimo savikainos, atėmus likvidacinę vertę.
55. Registruojant apskaitoje nematerialiojo turto amortizacijos sumą, finansavimo sumos pajamomis nepripažįstamos tik tuo atveju, jei nematerialusis turtas įsigytas iš VSS gautų pajamų (už turto nuomą, turto pardavimą, suteiktas paslaugas).
56. Centro pagrindinėje veikloje naudojamo nematerialiojo turto amortizacija pripažįstama pagrindinės veiklos sąnaudomis, o kitoje veikloje naudojamo nematerialiojo turto amortizacija (pavyzdžiui, nuomojamo turto) pripažįstama kitos veiklos sąnaudomis.
57. Jei nematerialusis turtas nuvertėja įsigijimo savikainos amortizacijos suma nesikeičia. Nuvertėjimo suma amortizuojama per likusį nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laiką, mažinant amortizacijos sąnaudas. Registruojant nematerialiojo turto, kurio vertė buvo sumažinta, amortizacijos sumą, taip pat registruojama nematerialiojo turto nuvertėjimo amortizacija ir mažinamos pripažintos finansavimo pajamos .

NEMATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMO ĮVERTINIMAS IR APSKAITA

58. Kiekvienų ataskaitinių metų pabaigoje atliekant metinę inventurizaciją arba esant poreikiui Centro vadovo įsakymu sudaryta komisija arba jo įgalioti asmenys (toliau – komisija) nustato, ar yra požymių, kad nematerialusis turtas gali būti nuvertėjęs. Jei nematerialusis turtas atitinka bent vieną iš vidinių ar išorinių 22-ajame VSAFAS „Turto nuvertėjimas“ nurodytų turto nuvertėjimo požymių, komisija turi įvertinti nematerialiojo turto atsiperkamąją vertę. Nematerialiojo turto atsiperkamoji vertė - nematerialiojo turto grynoji realizavimo vertė arba jo naudojimo vertė, ta, kuri yra didesnė.
59. Atsiperkamąją vertę apskaičiuoja VSS vadovo įsakymu sudaryta komisija arba jo įgalioti asmenys. Nematerialiojo turto, kurio grynoji realizavimo vertė viršija likutinę vertę, nuvertėjimas neregistruojamas.
60. Nematerialiojo turto likutinės vertės ir atsiperkamosios vertės skirtumas yra nematerialiojo turto nuvertėjimo suma.
61. Jeigu atsitikus kokiems nors įvykiams Centro dėl tam tikrų aplinkybių visiškai negali naudoti nematerialiojo turto savo veikloje ir negali jo realizuoti, tokio nematerialiojo turto likutinė vertė turi būti lygi nuliui, t. y. turi būti apskaičiuotas ir užregistruotas 100 proc. nuvertėjimas, lygus nematerialiojo turto likutinei vertei. Nuvertėjimas turi būti apskaičiuotas ir užregistruotas tą ataskaitinį laikotarpį, kurio metu nematerialusis turtas pripažintas netinkamu naudoti veikloje.
62. Duomenys apie nematerialųjį turta, kurio atsiperkamoji vertė mažesnė nei likutinė vertė, įtraukiami į nuostolio dėl ilgalaikio turto nuvertėjimo pažymą .
63. Centro vadovo patvirtinta nuostolio dėl ilgalaikio turto nuvertėjimo pažyma turi būti pateikta buhalterijai.
64. Remiantis pateikta nuostolio dėl ilgalaikio turto nuvertėjimo pažyma, apskaitoje registruojamas nematerialiojo turto nuvertėjimas ir pripažįstama ta pati finansavimo pajamų suma, jei nematerialusis turtas buvo įsigytas iš finansavimo sumų.
65. Jei nematerialiojo turto nuvertėjimas buvo užregistruotas ankstesniais laikotarpiais, apskaitoje registruojamas tik nuvertėjimo skirtumas.

66. Nematerialiojo turto apžiūros metu nustatoma, ar nėra požymių, kad anksčiau pripažintas nuostolis dėl nematerialiojo turto nuvertėjimo nebeegzistuoja ar sumažėjo. Jei tokių požymių yra, Centras turi perskaičiuoti nematerialiojo turto vieneto atsiperkamąją vertę.
67. Nematerialiojo turto likutinė vertė gali būti didinama iki nematerialiojo turto atsiperkamosios vertės. Naujai apskaičiuota nematerialiojo turto vertė negali būti didesnė nei likutinė vertė, kuri būtų buvusi nustatyta, jei ankstesniais laikotarpiais nebūtų buvusios pripažintos nuvertėjimo sąnaudos.
68. Remiantis *nuostolio dėl ilgalaikio turto nuvertėjimo panaikinimo pažyma*, apskaitoje registruojamas nematerialiojo turto nuvertėjimo panaikinimas ir mažinamos pripažintos finansavimo pajamos .
69. Nematerialusis turtas inventorizuojamas teisės aktų nustatyta tvarka. .
70. Inventorizacijos rezultatai buhalterinėje apskaitoje registruojami:
71. Nustačius nematerialiojo turto trūkumą:
72. jeigu nustatytas kaltas asmuo ir numatoma trūkumų suma išieškoti, nematerialiojo turto trūkumas priskiriamas prie išieškotinių sumų. Nustačius trūkumą apskaitoje registruojama nurašomo nematerialiojo turto vertė ir registruojamos išieškotinos sumos
73. Nustačius nematerialiojo turto perteklių rastas neužregistruotas nematerialusis turtas užregistruojamas 13-ajame VSAFAS „Nematerialusis turtas“ nustatyta tvarka .

NEMATERIALIOJO TURTO PERLEIDIMAS

74. Nematerialiojo turto perleidimu laikoma:
75. nematerialiojo turto išnuomojimas;
 - nematerialiojo turto perdavimas panaudai;
 - nematerialiojo turto neatlygintinas perdavimas;
 - nematerialiojo turto pardavimas (*aukcionė arba be aukciono*);
76. Visos su nematerialiojo turto perleidimu susijusios operacijos turi būti registruojamos apskaitoje po to, kai buvo apskaičiuota ir apskaitoje užregistruota einamojo mėnesio nematerialiojo turto amortizacija (jeigu ji skaičiuojama).
77. Jeigu nematerialusis turtas išnuomojamas, gavus nuomos sutarties kopiją ir turto perdavimo ir priėmimo aktą, *pakeičiamas nematerialiojo turto vieneto naudojimo požymis (iš naudojamo į išnuomotą)*. Išnuomotas nematerialusis turtas lieka VSS apskaitoje. Išnuomoto nematerialiojo turto amortizacijos sąnaudos priskiriamos prie kitos veiklos sąnaudų (88XXXXX „*sąskaita*“), išskyrus turtą, kuris pagal sutartį atiduodamas subjektams valstybės ar savivaldybės funkcijoms atlikti, o tokio turto sukauptos amortizacijos sąnaudos turėtų būti priskiriamos prie pagrindinės veiklos sąnaudų ir registruojamos sąskaitoje (8703XXX „*Ilgalaikio turto nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos*“).
78. Perdavus nematerialųjį turtą panaudai, *pakeičiamas jo naudojimo požymis (iš naudojamo į perduotą panaudai)*. Panaudai atiduoto nematerialiojo turto amortizacijos sąnaudos priskiriamos prie kitos veiklos sąnaudų (88XXXXX *sąskaita*), išskyrus turtą, kuris pagal sutartį atiduodamas subjektams valstybės ar savivaldybės funkcijoms atlikti, o tokio turto sukauptos amortizacijos sąnaudos turėtų būti priskiriamos prie pagrindinės veiklos sąnaudų ir registruojamos sąskaitoje (8703XXX „*Ilgalaikio turto nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos*“).
79. Perduodant kitam viešojo sektoriaus subjektui nematerialųjį turtą, rengiamas turto, perduodamo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise, perdavimo ir priėmimo aktas (4 priedas), kuriame nurodoma:
 - nematerialiojo turto įsigijimo savikaina;
 - nematerialiojo turto įsigijimo data;
 - sukaupta amortizacijos suma;
 - nematerialiojo turto nuvertėjimo suma;
 - nematerialiojo turto likutinė vertė;
 - finansavimo šaltinis (-iai), iš kurio (-ių) lėšų nematerialusis turtas buvo įsigytas;
 - kita informacija.

80. Priėmus sprendimą nemokamai (neatlygintinai) perduoti nematerialųjį turtą kitam subjektui, perduotas nematerialusis turtas nurašomas iš apskaitos. Jei nematerialusis turtas perduodamas kitam viešojo sektoriaus subjektui, finansavimo pajamos nepripažįstamos, o mažinamos gautos finansavimo sumos. Jei nematerialusis turtas perduodamas ne viešojo sektoriaus subjektui, pripažįstamos finansavimo pajamos .
81. Remiantis Centro pasirašyta nematerialiojo turto pardavimo – pirkimo sutartimi rengiama sąskaita faktūra ir apskaitoje registruojamos kitos veiklos pelnas arba
82. nuostolis iš nematerialiojo turto perleidimo. Taip pat pripažįstamos finansavimo pajamos vertė, lygia parduoto nematerialiojo turto likutinei vertei, jei nematerialusis turtas buvo įsigytas iš finansavimo sumų.

NEMATERIALIOJO TURTO NAUDOJIMO VEIKLOJE NUTRAUKIMAS, PERGRUPAVIMAS IR NURAŠYMAS

83. Atsakingas asmuo dėl nematerialiojo turto netinkamumo (negalimo naudoti) informuoja Centro vadovo įsakymu sudarytą komisiją arba jo įgaliotus asmenis dėl nematerialiojo turto vieneto naudojimo tolesnėje veikloje. Komisija, apžiūrėjusi ir patikrinusi nematerialųjį turtą, parengia ilgalaikio turto naudojimo veikloje nutraukimo aktą ir teikia siūlymus dėl tolesnio nematerialiojo turto naudojimo.
84. Pasirašytas ilgalaikio turto naudojimo veikloje nutraukimo aktas pateikiamas buhalterijai. Remiantis ilgalaikio turto naudojimo veikloje nutraukimo aktu, nematerialiojo turto amortizacija nebeskaiciuojama.
85. Nematerialusis turtas teisės aktų nustatyta tvarka gali būti nurašomas.
86. Nematerialusis turtas nurašomas, jei jis pripažintas netinkamu (negalimu) naudoti ir nebeatitinka nematerialiojo turto požymių dėl vienos iš šių priežasčių :
 - visiško amortizavimo ir netinkamumo naudoti;
 - stichinės nelaimės;
 - gaisro;
 - trečiųjų asmenų veikos;
 - moralinio nusidėvėjimo;
 - sugedimo, kai taisyti netikslinga;
 - netikslinga ar neįmanoma nematerialiojo turto parduoti viešuose prekių aukcionuose;
 - dėl kitų priežasčių.
87. Visiškai amortizuotas nematerialusis turtas negali būti nurašytas, jei jis dar tinkamas naudoti veikloje.
88. Centro vadovo įsakymu sudaryta komisija ar jo įgalioti asmenys pildo pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto nurašymo ir likvidavimo aktą .
89. Pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto nurašymo ir likvidavimo aktai pateikiami buhalterijai ne vėliau kaip per tris darbo dienas po aktų patvirtinimo dienos, bet ne vėliau kaip iki X-os kito mėnesio dienos.
90. Sprendimus dėl pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti nematerialiojo turto nurašymo priima teisės aktuose nustatytos institucijos.
91. Gavus patvirtintą pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto nurašymo ir likvidavimo aktą, apskaitoje registruojamas nematerialiojo turto nurašymas. Jeigu nurašomas veikloje naudojamas nematerialusis turtas, prieš nurašant apskaičiuojama ir užregistruojama einamojo mėnesio šio turto amortizacijos suma.
92. Nurašant nematerialųjį turtą, gali būti registruojamos šios operacijos:
93. jei nematerialusis turtas sugadintas, prarastas dėl materialiai atsakingo (atsakingo) ar kito asmens kaltės ir yra galimybė nematerialiojo turto praradimo žalą išieškoti iš šio asmens, registruojamas nematerialiojo turto nurašymas, išieškotina suma. Nebalansinėse sąskaitose kaupiama informacija apie prarastą nematerialųjį turtą tol, kol pagal Civilinį kodeksą sueina ieškinio senaties terminas;

94. jei nematerialusis turtas nurašomas, pripažįstant sąnaudas, registruojamas nematerialiojo turto nurašymas ir pripažįstamos finansavimo pajamos (jeigu nebuvo pripažintos išieškotinos gautinos sumos nuvertėjimas, nurašant pripažįstamos sąnaudos) jei nematerialusis turtas buvo įsigytas iš finansavimo sumų.

NEBALANSINĖ NEMATERIALIOJO TURTO APSKAITA

95. Nebalansinėse sąskaitose registruojama:

96. iš trečiųjų šalių priimtas saugoti nematerialusis turtas; prarastas nematerialusis turtas. Informacija apie prarastą nematerialųjį turtą turi būti tol, kol nesueina ieškinio senaties terminas pagal Civilinį kodeksą,

97. konfiskuotas arba nemokamai gautas nematerialusis turtas. Konfiskuotas arba nemokamai gautas nematerialusis turtas iš nebalansinių sąskaitų nurašomos teisės aktų nustatyta tvarka;

98. panaudai gautas nematerialusis turtas;

99. panaudai perduotas nematerialusis turtas.

100. Nematerialusis turtas iš nebalansinių sąskaitų nurašomas:

101. Prarastas nematerialusis turtą – pasibaigus ieškinio senaties terminui pagal Civilinį kodeksą;

102. Konfiskuotas arba kitas nemokamai gautas nematerialusis turtas iš apskaitos nurašomas pagal pripažinimo netinkamu aktą.

VIDINIAI DOKUMENTAI

103. Centre naudojami šie su ilgalaikiu nematerialiuoju turto susiję vidiniai dokumentai:

- ilgalaikio turto perdavimo naudoti veikloje aktas ;
 - valstybės turto, perduoto valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise, perdavimo ir priėmimo aktas ;
 - nematerialiojo turto amortizacijos skaičiavimo žiniaraštis ;
 - nuostolio dėl ilgalaikio turto nuvertėjimo pažyma ;
 - nuostolio dėl ilgalaiki turto nuvertėjimo panaikinimo pažyma;
 - Ilgalaikio turto naudojimo veikloje nutraukimo aktas ;
 - pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto nurašymo ir likvidavimo aktas ;
-

Perdavė: _____

(pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas, pavardė)

Priėmė: _____

(pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas, pavardė)

*Apskaitoje užregistravo:*_____
(pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas, pavardė)

(data)

Eil. Nr	Inventoriaus Nr.	Pavadinimas	Nusidėvėjimo ar amortizacijos metodas	Naudingo tarnavimo laikas (metais)	Numatoma turto likvidacinė vertė, Eur

Nematerialiojo turto apskaitos tvarkos aprašo
4 priedas

(įstaigos pavadinimas)

**VALSTYBĖS TURTO, PERDUODAMO VALDYTI, NAUDOTI IR DISPONUOTI JUO
PATIKĖJIMO TEISE, PERDAVIMO PRIĖMIMO AKTAS**

(data) Nr. _____

(sudarymo vieta)

(perduodančios turtą institucijos, įmonės, įstaigos, organizacijos pavadinimas, buveinė, kodas)
atstovaujama (-as) įgalioto _____
(pagal įstatymą, institucijos įstatus (nuostatus), įgaliojimą – atstovo pareigos,

vardas ir pavardė, įgaliojimo data ir numeris)

perduoda, o _____
(priimančios turtą institucijos, įmonės, įstaigos, organizacijos pavadinimas, buveinė, kodas)

atstovaujama (-as) įgalioto _____
(pagal įstatymą, institucijos įstatus (nuostatus), įgaliojimą – atstovo pareigos,

vardas ir pavardė, įgaliojimo data ir numeris)

priima, vadovaudamosi (-iesi) _____
(dokumento perduoti turtą pavadinimas, data, numeris)

šį valstybei nuosavybės teise priklausantį turtą: _____

(perduodamo turto pavadinimas ir apibūdinimas (nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto – inventoriaus numeris, įsigijimo ir likutinė vertė, trumpalaikio materialiojo turto – įsigijimo vertė, nekilnojamojo turto, ar kito nekilnojamojo daikto – adresas, unikalūs numeris, bendras statinio plotas, statinio pažymėjimas plane, patalpų plotas. Jeigu perduodami keli objektai, nurodoma, kad turtas perduodamas pagal pridedamą sąrašą. Sąraše turi būti nurodyti atitinkamai turto grupei numatyti reikalavimai). Šiame akte taip pat turi būti nurodyta nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto sukaupta nusidėvėjimo ir nuvertėjimo suma, arba tikrosios vertės rezervo suma, nurodytas finansavimo šaltinis (-iai), iš kokių lėšų turtas įsigytas.

Perduodamo turto būklė perdavimo metu _____.

Perduodamas turtas yra perduotas pagal nuomos (panaudos) sutartį _____

(sutarties sudarymo data, numeris, galiojimo terminas)

PRIDEDAMA (jeigu dokumentai pridedami):

1. _____, ____ lapas (-ai).
(perduodamo turto sąrašas)

2. _____, ____ lapas (-ai).
(dokumentas, suteikiantis teisę perduoti (priimti) turtą)

3. _____, _____ lapas (-ai).
(nekilnojamojo daikto kadastro duomenų bylos arba jų kopijos)
4. _____, _____ lapas (-ai).
(teisinės registracijos dokumentai)
5. _____, _____ lapas (-ai).
(nuomos (panaudos) sutartis)
6. _____, _____ lapas (-ai).
(valstybės nuosavybės teisę į akcijas patvirtinantys dokumentai)
7. _____, _____ lapas (-ai).
(kiti dokumentai)

Šis aktas surašytas dviem egzemplioriais, po vieną turto perdavėjui ir turto perėmėjui.

Perdavė

(įgalioto perduoti turtą asmens pareigų pavadinimas) (Parašas) _____ (Vardas ir pavardė)

Priėmė

(įgalioto priimti turtą asmens pareigų pavadinimas) (Parašas) _____ (Vardas ir pavardė)

Nematerialiojo turto apskaitos tvarkos aprašo
5 priedas

(Nematerialiojo turto amortizacijos apskaičiavimo žiniaraščio forma)

(Istaigos pavadinimas)

NEMATERIALIOJO TURTO AMORTIZACIJOS APSKAIČIAVIMO ŽINIARAŠTIS

(data) Nr. _____

Laikotarpis: _____

Eil. Nr.	Inventoriaus Nr.	Pavadinimas	Išigijimo data	Išigijimo savikaina, Eur	Mėnesio amortizacijos suma, Eur	Sukaupta amortizacijos suma, Eur	Likutinė vertė Eur
Iš viso:							

Apskaitoje užregistravo: _____

(pareigų pavadinimas) (parašas) (vardas, pavardė) (data)

Nematerialiojo turto apskaitos tvarkos aprašo
6 priedas

(Nuostolio dėl ilgalaikio turto nuvertėjimo pažymos forma)

(įstaigos pavadinimas)

TVIRTINU

(pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas, pavardė)

(data)

NUOSTOLIO DĖL ILGALAIKIO TURTO NUVERTĖJIMO PAŽYMA

_____ Nr. _____
(data)

(sudarymo vieta)

Eil. Nr.	Inventoriaus Nr.	Pavadinimas	Įsigijimo data	Balansinė vertė, Eur	Atsiperkamoji vertė, Eur	Nuostoliai dėl turto nuvertėjimo, Eur	Nuvertėjimo požymis

Komisijos pirmininkas

(parašas)

(vardas, pavardė)

Nariai:

(parašas)

(vardas, pavardė)

(parašas)

(vardas, pavardė)

Apskaitoje užregistravo

(pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas, pavardė)

(data)

Nematerialiojo turto apskaitos tvarkos aprašo
7 priedas
(Nuostolio dėl ilgalaikio turto nuvertėjimo panaikinimo pažymos forma)

(Istaigos pavadinimas)

TVIRTINU

(pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas, pavardė)

(data)

NUOSTOLIO DĖL ILGALAIKIO TURTO NUVERTĖJIMO PANAIKINIMO PAŽYMA

_____ Nr. _____
(data)

(sudarymo vieta)

Eil. Nr.	Inventoriaus Nr.	Pavadinimas	Įsigijimo data	Balansinė vertė, Eur	Atsiperkamoji vertė, Eur	Panaikintas nuostolis dėl turto nuvertėjimo, Eur	Nuvertėjimo panaikinimo priežastis

Komisijos pirmininkas

(parašas)

(vardas, pavardė)

Nariai:

(parašas)

(vardas, pavardė)

(parašas)

(vardas, pavardė)

Apskaitoje užregistravo

(pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas, pavardė)

(data)

Nematerialiojo turto apskaitos tvarkos aprašo
8 priedas

(Ilgalaikio turto naudojimo veikloje nutraukimo akto forma)

(įstaigos pavadinimas)

TVIRTINU

(pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas, pavardė)

(data)

ILGALAIKIO TURTO NAUDOJIMO VEIKLOJE NUTRAUKIMO AKTAS

_____ Nr. _____
(data)

(sudarymo vieta)

Eil. Nr.	Inventoriaus Nr.	Ilgalaikio turto pavadinimas	Nutraukti turto naudojimą veikloje (data)	Turto buvimo vieta	Naudojimo nutraukimo priežastys

Komisijos pirmininkas

(parašas)

(vardas, pavardė)

Nariai:

(parašas)

(vardas, pavardė)

(parašas)

(vardas, pavardė)

Materialiai atsakingas asmuo (perdavė):

(pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas, pavardė)

Materialiai atsakingas asmuo (perėmė):

(pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas, pavardė)

Apskaitoje užregistravo

(pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas, pavardė)

(data)

Nematerialiojo turto apskaitos tvarkos aprašo
9 priedas

(Turto valdytojo pavadinimas)

**PRIPAŽINTO NEREIKALINGU ARBA NETINKAMU (NEGALIMU) NAUDOTI
NEMATERIALIOJO IR ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NURAŠYMO IR
LIKVIDAVIMO AKTAS**

20__ m. ____ d. Nr.

(sudarymo vieta)

TVIRTINU:

(pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas, pavardė)

Komisija, sudaryta _____
(dokumento, kuriuo sudaryta komisija, pavadinimas, data ir Nr.)

iš _____
(vardas, pavardė, pareigų pavadinimas, darbovietė)

nurašė:

1. Turto pavadinimas, įsigijimo savikaina, nusidėvėjimo (amortizacijos) suma ir trumpas apibūdinimas

2. Materialiai atsakingas asmuo _____

3. Buvimo vieta _____

4. Pagaminimo (pastatymo) metai _____

5. Įsigijimo metai, mėnuo _____

6. Inventoriaus Nr.

7. Turtas pripažintas nereikalingu, netinkamu (negalimu) naudoti (kas reikalinga, pabraukti) _____

(dokumento, kurio pagrindu turtas pripažintas nereikalingu, netinkamu (negalimu) naudoti

pavadinimas, data ir Nr.)

8. Techninė būklė ir nurašymo priežastys _____

Liekamosios medžiagos

Eil. Nr.	Buhalterinės sąskaitos Nr.	Pavadinimas	Skaičius (vnt.)	Kaina Eur	Suma Eur	Pastabos
Iš viso			x	x		

Komisijos pirmininkas _____

(parašas)

(vardas, pavardė)

Nariai:

(parašas)_____
(vardas, pavardė)_____
(parašas)_____
(vardas, pavardė)_____
(parašas)_____
(vardas, pavardė)_____
(parašas)_____
(vardas, pavardė)

Turta likvidavo _____

(dokumento pavadinimas, data, Nr.)

Paskirta(-s) _____

(pareigos, parašas, vardas, pavardė)

PRIDEDAMA. _____

(dokumento pavadinimas, data, Nr., lapų skaičius)

Akto duomenis į apskaitą įtraukė _____

(pareigos, parašas, vardas, pavardė, data)